

Παρουσίαση Καταχώρισης

Νομολογία

Πλημμελειοδικεία

Πλημμελειοδικείο Θεσσαλονίκης

Μονομελές Πλημμελειοδικείο Θεσσαλονίκης

Αριθμός απόφασης: 3802/2014

Το κείμενο που ακολουθεί δημοσιεύεται στον τόμο 2016, σελ. 232

Προεδρεύουσα: **Μαρία Δημητρίου** (Πλημμελειοδίκης)

Εισαγγελέας: **Ν. Κωνσταντίνου** (Αντεισαγγελέας Πλημμελειδικών)

Δικηγόρος: **Χ. Λαδής** (Δικηγόρος)

Κείμενο απόφασης

Με το άρ. 25 παρ. 1 του Ν. 1882/1990, όπως η παρ. 1 αυτού είχε τροποποιηθεί με την παρ. 2 άρ. 18 και παρ. 2-4 άρ. 28 Ν. 2948/2001 και συμπληρωθεί με το άρ. 34 Ν. 3016/2002, ΦΕΚ 110/17.5.2002, και με την παρ. 1 άρ. 34 Ν. 3220/2004, ΦΕΚ Α' 15, και εντέλει αντικαταστάθηκε ως εισάγεται με το άρ. 3 παρ. 1 Ν. 3943/2011, ΦΕΚ Α' 66/31.3.2011, θεσπίζεται η ποινική ευθύνη από τη μη καταβολή προς το Δημόσιο χρεών, που είναι βεβαιωμένα στις Δημόσιες Υπηρεσίες, και ειδικότερα από την παραβίαση της προθεσμίας καταβολής τους κατά τις ισχύουσες εκάστοτε διατάξεις, αναλόγως του αν αυτά ήταν καταβλητέα εφάπαξ ή με δόσεις, έτσι ώστε η ποινική μεταχείριση να διαφοροποιείται ως προς το χρονικό σημείο ενάρξεως της ποινικής ευθύνης του υπαίτιου, αλλά και ως προς το ύψος του μεγέθους του χρέους. Ειδικότερα προβλέπονται δύο χωριστές περιπτώσεις ενάρξεως της ποινικής ευθύνης, ήτοι εκείνη της μη καταβολής του χρέους, που η εξόφλησή του έχει ρυθμιστεί με δόσεις, οπότε απαιτείται να παρέλθει η προθεσμία καταβολής της τρίτης δόσεως, και εκείνης της μη καταβολής του εφάπαξ καταβλητέου χρέους, οπότε απαιτείται να παρέλθει δίμηνο από το τέλος της προθεσμίας, κατά την οποία έπρεπε να καταβληθεί το χρέος. Όταν γίνει η αντικατάσταση του άρ. 25 του Ν. 1882/1990 με το άρ. 23 του Ν. 2523/1997, με την αντικατάσταση αυτή, αφενός ποινικοποιήθηκε η μη καταβολή χρεών και προς τρίτους (πλην ιδιωτών), που εισπράττονται από τις Δημόσιες Υπηρεσίες ή τα Τελωνεία, και αφετέρου αυξήθηκε το ύψος του οφειλομένου ποσού που καθιστά αξιόποινη την καθυστέρηση της καταβολής. Τέλος, το ίδιο άρθρο αντικαταστάθηκε εκ νέου με το άρ. 34 παρ. 1 του Ν. 3220/2004, του οποίου η ισχύς άρχισε από 1.1.2004, και ορίστηκε ότι η καθυστέρηση καταβολής των βεβαιωμένων στις δημόσιες οικονομικές υπηρεσίες (Δ. Ο. Υ.) και τα Τελωνεία χρεών προς το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου κ.λπ. για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τεσσάρων μηνών, διώκεται ύστερα από αίτηση του προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. κ.λπ. προς τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών της έδρας του και τιμωρείται με ποινή φυλακίσεως: α) τεσσάρων τουλάχιστον μηνών, εφόσον το συνολικό χρέος από κάθε αιτία, συμπεριλαμβανομένων των κάθε είδους τόκων ή προσαυξήσεων μέχρι την ημέρα συντάξεως του πίνακα χρεών, ο οποίος συνοδεύει υποχρεωτικά την ως άνω αίτηση, υπερβαίνει το ποσό των 10.000 ευρώ, β) έξι τουλάχιστον μηνών, εφόσον το συνολικό χρέος υπερβαίνει το ποσό των 50.000 ευρώ και γ) ενός τουλάχιστον έτους, εφόσον το συνολικό χρέος υπερβαίνει το ποσό των 120.000 ευρώ. Από τις διατάξεις αυτές και σύμφωνα με την εκτεθείσα προηγούμενη ρύθμιση του άρ. 34 παρ. 1 του Ν. 3220/2004, προκύπτει ότι κρίσιμα στοιχεία για τη θεμελίωση του ως άνω εγκλήματος, που πρέπει να προσδιορίζονται στην καταδικαστική απόφαση, για να είναι αυτή ειδικά και εμπειριστατωμένα αιτιολογημένα, όπως επιβάλλεται από τα άρ. 93 παρ. 3 του Συντάγματος και 139 του ΚΠΔ, είναι: 1) η Αρχή που προέβη στη βεβαίωση του χρέους, 2) το ύψος του χρέους, 3) ο τρόπος πληρωμής του (εφάπαξ ή σε δόσεις), 4) ο ακριβής χρόνος καταβολής του, όταν αυτό καταβάλλεται εφάπαξ, ή της κάθε δόσεως, όταν καταβάλλεται σε δόσεις, ο οποίος δεν συμπίπτει αναγκαστικά με το χρόνο που βεβαιώθηκε το χρέος, διότι ως χρόνο βεβαίωσης των χρεών ο νόμος εννοεί εκείνον κατά τον οποίο γίνεται η βεβαίωση από την αρμόδια οικονομική αρχή και έχει ως περιεχόμενο τον προσδιορισμό του υπόχρεου προσώπου καθώς και του είδους και του ποσού της οφειλής, ενώ το ληξιπρόθεσμο του χρέους συνάπτεται με τη λεγόμενη ταμειακή βεβαίωση, οπότε και μπορεί το χρέος αυτό να εισπραχθεί, και 5) η μη πληρωμή τριών συνεχών δόσεων του σε δόσεις χρέους ή ολόκληρου του ποσού του, όταν αυτό είναι καταβλητέο εφάπαξ, πέραν των τεσσάρων μηνών από τη λήξη του χρόνου καταβολής του, οπότε συνάγεται και προσδιορίζεται και ο χρόνος τελέσεως του αδικήματος. Ειδικότερα, με την παράγραφο 1 του άρθρου αυτού 34 του Ν. 3220/2004: 1) Το ποινικό αδίκημα της μη καταβολής χρεών προς το Δημόσιο και λοιπών βεβαιωμένων και ληξιπρόθεσμων εσόδων στις Δ.Ο.Υ. και τα Τελωνεία αντιμετωπίζεται πλέον ενιαία ως προς τον χρόνο διαπράξεώς του, ανεξαρτήτως του ποσού καταβολής των χρεών σε δόσεις ή εφάπαξ, 2) στο κατώτερο ληξιπρόθεσμο ποσό οφειλής, για την οποία ζητείται η ποινική δίωξη, υπολογίζονται μαζί με τη βασική οφειλή και οι λοιπές επιβαρύνσεις, όπως οι τόκοι και οι προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής, 3) οι ποινές καθορίζονται βάσει του κατώτερου ποσού συνολικής κατά οφειλέτη ληξιπρόθεσμης οφειλής ανεξαρτήτως του είδους χρέους (παρακρατούμενοι ή επιρριπτόμενοι φόροι, δάνεια με εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου κ.λπ.) και 4) αυξάνονται τα όρια του χρέους για τη μη καταβολή του οποίου ζητείται η ποινική δίωξη του οφειλέτη.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, όταν το χρέος είναι καταβλητέο σε δόσεις, για τις καθυστερήσεις περισσότερων χρεών από οποιαδήποτε αιτία λαμβάνεται υπόψη, ως όριο για τη θεμελίωση του αξιοποίνου, το συνολικό ποσό του χρέους και όχι το ύψος κάθε επιμέρους χρέους, ενώ χρόνος διαπράξεώς του είναι ο χρόνος της συμπληρώσεως τεσσάρων μηνών από τότε που έπρεπε να καταβληθεί το χρέος, ανεξάρτητα από τον τρόπο καταβολής των χρεών, σε δόσεις ή εφάπαξ (ΑΠ 1314/2012 ΔΦΝ 2013/889). Ανακεφαλαιώνοντας, στο άρ. 25 Ν. 1882/1990 ως αντικ. με άρ. 23 παρ. 1 Ν. 2523/1997 και 34 παρ. 1 Ν. 3220/2004 και τροποποιήθηκε στη συνέχεια με το Ν. 3943/2011, ΦΕΚ Α' 66/31.3.2011, με τον οποίο εισάγεται η προκείμενη κατηγορία για μη καταβολή χρεών στο δημόσιο, προβλέπεται ποινή φυλάκισης έως (1) έτος, εάν το συνολικό ποσό είναι πάνω από 5.000 ευρώ (όπως αντικαταστάθηκε με Ν. 3943/2011). (Πλην όμως υπό το προϊσχύσαν δικαιο, δηλαδή όταν η παρ. 1 του άρθ. 25 του Ν. 1882/1990 ίσχυε, όπως είχε τροποποιηθεί με την παρ. 2 άρ. 18 και παρ. 2-4 άρ. 28 Ν. 2948/2001 και συμπληρωθεί με το άρ. 34 Ν. 3016/2002, ΦΕΚ 110/17.5.2002, και αντικατασταθεί με την παρ. 1 άρ. 34 Ν. 3220/2004, ΦΕΚ Α' 15/28.1.2004, με έναρξη ισχύος από 1^η Ιανουαρίου 2004, αν το ύψος των χρεών δεν ξεπερνούσε το ποσό των 10.000 ευρώ –που ήταν τα όρια του αξιοποίνου– ήταν μη αξιόποινη η πράξη). Εξάλλου, κατά το άρ. 2 παρ. 1 του ΠΚ, αν από την τέλεση της πράξης έως την αμετάκλητη εκδίκαση της ίσχυσαν δύο ή περισσότεροι νόμοι, εφαρμόζεται αυτός που περιέχει τις ευμενέστερες για τον κατηγορούμενο διατάξεις.

Στην προκείμενη περίπτωση, κατά το χρόνο γένεσης των ως άνω χρεών (διότι κατά την ΑΠ 382/2011 Δημ. Νόμος, κρίσιμος χρόνος μπορεί να θεωρηθεί ο χρόνος γένεσης και όχι βεβαίωσης των χρεών) ίσχυε ευμενέστερος για τον κατηγορούμενο ποινικός νόμος, σύμφωνα με τον οποίο όταν του επιβλήθηκε το έτος 2005 η χρηματική ποινή ύψους 3.700 ευρώ, που ήταν η αιτία δημιουργίας των επιδικών χρεών, ήταν μικρότερη τόσο από το ποσό των 10.000 ευρώ, που ίσχυε τότε, όσο και από το ποσό των 5.000 ευρώ που ισχύει σήμερα. Πράγματι τα επίδικα χρέη προήλθαν, χωρίς να καταλείπεται καμία αμφιβολία περί τούτου, αρχικά από χρηματική ποινή 3.700 ευρώ (μετά των τόκων και λοιπών επιβαρύνσεων, βλ. σχετικά Πίνακα χρεών, που αναφέρει είδος φόρου, ποινικά) που επιβλήθηκε στον κατηγορούμενο αθροιστικά με ποινή κάθειρξης 25 ετών, δυνάμει των υπ' αριθμ. [...] και [...] /14.5.2007 αποφάσεων του Πενταμελούς Εφετείου Αθηνών, για ένταξή του ως μέλους σε οργανωμένη εγκληματική οργάνωση, αποφυλακίστηκε δε την 20.7.2011 με υπ' όρο

απόλυση σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 270/2011 βούλευμα του συμβουλίου Πλημ/κών Χαλκιδικής και με τους όρους που εκεί αναφέρονται, σε εκτέλεση εισαγγελικής παραγγελίας, όπου ανεστάλη το υπόλοιπο της ποινής του από 9 έτη, 9 μήνες και 10 ημέρες υπό τον όρο της ανάκλησης. Το δικαστήριο, όμως, θεωρεί κρίσιμο χρόνο τον εις το κατηγορητήριο αναφερόμενο, ήτοι 31.3.2012, και έτσι δεν μπορεί να εκφέρει τη γνώμη ότι η πράξη δεν έχει αξιόποιο χαρακτήρα τώρα που αντικειμενικά μεν πραγματώνεται. Κατά τα λοιπά όμως, κατά την έννοια των άρ. 553 παρ. 1 και 2, 554, 588 παρ. 1, 2, 3, 4 του ΚΠΔ, σε συνδυασμό και με το άρ. 105 του ΠΚ, συνάγεται ότι τα ποσά από χρηματικές ποινές και δικαστικά έξοδα εισπράττονται μετά την ολοσχερή απότιση της ποινής, ήτοι μετά την πάροδο του χρόνου δοκιμασίας, καθ' όσον ο υπ' όρον απολυθείς θεωρείται ότι εκτίει ποινή καθ' όλη την περίοδο του χρόνου δοκιμασίας ή μετά την λήξη της στερητικής της ελευθερίας ποινής κατά τους ορισμούς του Ποινικού Κώδικα (άρ. 554 ΚΠΔ). Μέχρι τη λήξη του χρόνου δοκιμασίας του, που λήγει την 30.4.2021, ο απολυθείς υπ' όρον κατηγορούμενος θεωρείται ότι καθ' όλη την περίοδο της δοκιμασίας του εκτίει ποινή και συνεπώς, εξακολουθεί να είναι κατάδικος. Επομένως, και μέχρι τη λήξη της δοκιμασίας του δεν επιτρέπεται γενικότερα η επίσπευση σε βάρος του αναγκαστικής εκτέλεσης για την είσπραξη της χρηματικής ποινής και των δικαστικών εξόδων. Επομένως, ο αυτοτελής ισχυρισμός του κατηγορουμένου με τον οποίο βάλλει κατά του κύρους της επιβαλλόμενης σ' αυτόν υπ' αριθμ. 1417 ταμειακής βεβαίωσης της Ε' Δ.Ο.Υ. Θεσσαλονίκης, την οποία έχει ήδη προσβάλει με ανακοπή στα αρμόδια διοικητικά δικαστήρια, κρίνεται βάσιμος, αφού τα ποσά από χρηματικές ποινές και δικαστικά έξοδα εισπράττονται μετά την ολοσχερή απότιση της ποινής, ήτοι μετά την πάροδο του χρόνου δοκιμασίας, αφού ο υπ' όρον απολυθείς θεωρείται ότι εκτίει την ποινή καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου δοκιμασίας. Επομένως, η ένδικη ταμειακή βεβαίωση που έλαβε χώρα πριν τη λήξη του χρόνου δοκιμασίας δεν είναι νόμιμη, όπως βάσιμα ισχυρίζεται ο κατηγορούμενος και έχουν ταχθεί υπέρ της άποψης αυτής και οι προσαγόμενες από τον κατηγορούμενο εισαγγελικές γνωμοδοτήσεις, αλλά και η υπ' αριθμ. Α 1447/2012 απόφαση του διοικητικού πρωτοδικείου Πειραιά, που έκρινε σε ad hoc περίπτωση. Τουτό, εξάλλου, δεν είναι αντίθετο στην Αρείου Πάγου 382/2011, σύμφωνα με την οποία γίνεται δεκτό ότι το ποινικό δικαστήριο δεν προβαίνει στον έλεγχο του χρέους, γιατί διαφορετικά η ενώπιόν του δίκη θα μετέπιπτε σε διοικητική δίκη, ενώ ούτε σε περίπτωση προσφυγής του κατηγορουμένου απαιτείται η τελεσίδικη κρίση επί της προσφυγής του διοικητικού δικαστηρίου, εφόσον ο κατηγορούμενος εν προκειμένω δεν αμφισβητεί την ύπαρξη του ένδικου χρέους, αλλά τη δυνατότητα της Δ.Ο.Υ. να τα απαιτεί, ενόσω αυτός θεωρείται ακόμη ότι εκτίει ποινή ως κατάδικος, και ως υπ' όρον απολυθείς.

Περαιτέρω, εξάλλου, από την κύρια αποδεικτική διαδικασία γενικά, τα έγγραφα που διαβάστηκαν στο ακροατήριο, σε συνδυασμό και με την απολογία του κατηγορουμένου, αποδείχθηκε και το Δικαστήριο πείσθηκε ότι ο κατηγορούμενος στη Θεσσαλονίκη στις 31.3.2012 δεν καθυστέρησε από δόλο να καταβάλει στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. χρέος προς το Δημόσιο για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τεσσάρων μηνών. Ειδικότερα, κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα, αν και σε βάρος του είχαν βεβαιωθεί στην Δ.Ο.Υ. Ε' Θεσσαλονίκης, ατομικά χρέη προς το Δημόσιο, συνολικού ποσού άνω των πέντε χιλιάδων ευρώ (5.000 ευρώ), αυτός καθυστέρησε μεν να τα καταβάλει για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τεσσάρων μηνών, πλην όμως τούτο δεν συνέβη εκ του δόλου του κατηγορουμένου (δηλαδή δεν ενήργησε με δόλια προαίρεση, που πάντοτε απαιτείται για την τιμώρηση των εκ δόλου πλημμελημάτων – άρ. 18 ΠΚ), διότι, εφόσον εξέτιε ποινή πολυετούς καθείρξεως και κατά αμάχητο τεκμήριο καθ' όλη τη διάρκεια αυτής, ήταν μη εργαζόμενος, εξερχόμενος της φυλακής, δεν θα μπορούσε ούτε απλά να βιοποριστεί με κάποιο μεροκάματο, που πραγματοποιεί [...] καμία φορά, όχι να είχε καταβάλει και τα χρέη αυτά, μη έχοντας τη σχετική προς τούτο δυνατότητα, αν και θα επιθυμούσε να μπορούσε να τα καταβάλει, όπως δήλωσε διά του συνηγόρου του, εφόσον συναισθάνεται ότι, αν καταδικαστεί, θα μπορούσε να θεωρηθεί νέο εκ δόλου πλημμέλημα και να του αρθεί το ευεργέτημα της υπ' όρο απόλυσης. Με άλλα λόγια, κατά τον κρίσιμο φερόμενο ως χρόνο τέλεσης του ποινικού αδικήματος δεν είχε το άλλως δύνασθαι πράττειν και το ανθρωπίνως φευκτόν της υπαιτιότητας του.

Το δε συνολικό ποσό ανέρχεται σε οκτώ χιλιάδες εκατόν ενενήντα δύο ευρώ και τριάντα έξι λεπτά (8.192,36 ευρώ), όπως αναλυτικά αναφέρεται στον πίνακα χρεών ο οποίος αποτελεί ενιαίο και αναπόσπαστο μέρος της παρούσας [...]

Επομένως, εφόσον δεν πληρούνται τα στοιχεία της υποκειμενικής υπόστασης της πράξης του, πρέπει να κηρυχθεί αθώος ο κατηγορούμενος της ανωτέρω πράξης.

Εκτύπωση